

آلودگی محیطی، ارتباط با فلزات سنگین، آلودگی هوا و نزدیکی فاصله سکونت شهروندان تا مراکز صنعتی موجب افزایش ابتلا به ام‌اس در اصفهان شده است.

افزایش چشمگیر شیوع ام‌اس در ایران به‌ویژه اصفهان؛

پژوهش‌ها نشان می‌دهد شیوع ام‌اس در استان اصفهان از پنج در 100 هزار نفر به 60 در 100 هزار نفر رسیده است.

به گزارش اسپادانا خبر، به‌تازگی وزارت بهداشت اعلام کرده که بیشترین رجیستری بیماری MS در شهرهای اصفهان، شیراز و تهران است. اصفهان از سال‌های گذشته تاکنون از جمله استان‌هایی بوده که تعداد بیماران مبتلا به ام‌اس در آن رو به افزایش داشته است به طوری که 10 سال پیش، انجمن ام‌اس اعلام کرد که اصفهان نخستین رتبه ام‌اس در کشور را به خود اختصاص داده است. تعداد بالای بیماران ام‌اس در اصفهان اما باعث شده بود تا برخی از این استان به‌عنوان پایتخت ام‌اس ایران نام ببرند که البته انجمن ام‌اس آن را رد کرد و مدعی شد که شیوع این بیماری در اصفهان هم‌رده با برخی از استان‌های دیگر است اما واکاوی آمارهای موجود نشان می‌دهد که در سه‌دهه گذشته، شیوع این بیماری در کشور به‌ویژه در استان اصفهان افزایش چشمگیری یافته است. پژوهش‌ها نشان می‌دهد شیوع این بیماری در استان اصفهان از پنج در 100 هزار نفر هم اکنون به 60 در 100 هزار نفر رسیده است.

بیماری فلج چندگانه یا ام‌اس (MS)، یک مشکل مغزی و نخاعی است. این بیماری می‌تواند علائم مختلفی را برای بیمار ایجاد کند. در بیشتر موارد، ابتدا عوارض بیماری ام‌اس به تناوب ایجاد شده و برطرف می‌شوند. با گذشت زمان بعضی از این علائم ماندگار شده و می‌توانند ناتوانی فرد را به همراه داشته باشند؛ ماهیت بیماری ام‌اس به‌صورت عود و خاموشی است یعنی در یک مقطع علائم بروز می‌دهد که باعث بستری شدن بیمار می‌شود و در مقطع دیگر تمام علائم رفع می‌شود که البته نشانه بهبود نیست بلکه نشانه این است که فرد به مرحله خاموش بیماری خود وارد شده است. مشکلات بینایی، اسپاسم عضلات و تشنج، درد، خستگی، مشکلات احساسی و افسردگی از جمله علائم این بیماری است.

تعداد بیماران ام‌اس در همه‌جای ایران در حال افزایش است و اصفهان از این قاعده مستثنی نیست؛ افزایشی که دلیل آن معلوم نیست؛ همین هم شده که تعدادی خشکی زاینده‌رود و گاوخونی، همچنین استفاده اصفهانی‌ها از برج لنجان را مقصر آمار بالای مبتلایان در اصفهان بدانند درحالی‌که مسعود اعتمادی‌فر، متخصص مغز و اعصاب و فلوشیپ بیماری ام‌اس و عضو هیئت‌مدیره انجمن ام‌اس اینها را شایعه می‌داند و معتقد است که هیچ فکتهی در این باره وجود ندارد:

«مصرف برج لنجان و خشکی زاینده‌رود که برخی معتقدند در ابتلا به بیماری ام‌اس نقش دارد شایعه‌ای بیش نیست و هیچ سندی در این باره وجود ندارد. علت ابتلا به بیماری ام‌اس مشخص نیست اما ریزفاکتورهای درباره این بیماری مطرح‌اند که می‌توانند فرد را مستعد به ابتلا کنند؛ فاکتورهایی که ژنتیکی و محیطی‌اند البته هنوز عامل ژنتیکی مهمی در ابتلای افراد به بیماری ام‌اس یافت نشده است. هرچند شواهد زیادی در این باره وجود دارد برای مثال اگر یک دو قلو تک‌تخمکی به این بیماری مبتلا شود تا 50 درصد احتمال ابتلای قل‌دیگر نیز وجود خواهد داشت ضمن اینکه موارد زیادی از ام‌اس‌های فامیلی نیز دیده

می‌شود. از طرف دیگر فاکتورهای محیطی نیز در ابتلای افراد به ام‌اس از اهمیت بسیار زیادی برخوردارند. در رأس این فاکتورها ویروس «اپشتین بار» (EBV) است که مقالات و تحقیقات نشان می‌دهند این ویروس یکی از عوامل مهم تحریک سیستم ایمنی و ابتلا به این بیماری است. همچنین فاکتورهای دیگری مثل سیگار کشیدن، نداشتن تحرک، چاقی و کمبود ویتامین دی نیز می‌تواند فرد را مستعد ابتلا به بیماری ام‌اس کند.»

او می‌گوید:

«در حال حاضر نزدیک 110 هزار بیمار ام‌اس در ایران و 12 هزار نفر در اصفهان شناسایی شده‌اند. در بعضی از مناطق ایران، مثل اصفهان، تهران، شیراز، همچنین استان‌های دیگری مثل مرکزی و چهارمحال و بختیاری آمار این بیماری قابل توجه است. در حالی که در برخی از استان‌های جنوبی کشور مثل سیستان و بلوچستان و خوزستان تعداد مبتلایان به بیماری ام‌اس کمتر از استان‌های دیگر است. در سال‌های اخیر این بیماری در خاورمیانه به طور قابل توجهی افزایش پیدا کرده است به طوری که در دنیا سه میلیون نفر به ام‌اس مبتلا هستند. در شمال اروپا، آمریکا و نواحی مدیترانه مثل اسرائیل و ترکیه، همچنین کشورهای مثل عراق، عربستان و کویت نیز آمار این بیماری بالاست. بیماری ام‌اس، بیماری التهابی و همراه با تخریب ماده سفید عصبی و مرکزی مغز است که به علت وجود پلاکت‌های آسیب‌زنده به ماده سفید موجب بروز انواع علائم عصبی می‌شود. بیماری معمولاً سیر رفت و برگشتی دارد؛ در 70 درصد بیماران، روند بیماری بهبودیابنده و عودکننده است و در 30 درصد دیگر سیر بیماری پیش‌رونده است؛ چه به صورت اولیه که بیماری پیشرفت می‌کند و چه به طور ثانویه که بیماری از نوع عودکننده بهبودپذیر به پیش‌رونده سیر می‌کند. نکته مهم در درمان بیماری ام‌اس این است که بیمار بلافاصله پس از تشخیص درمان را شروع کند؛ خوشبختانه اکنون بیش از 16 دارو در دسترس بیماران ام‌اس قرار دارد که البته داروهای خوب دیگری نیز در سطح دنیا وجود دارد، ولی در 5 سال اخیر بیماران امکان دستیابی به آن را نداشته‌اند. داروها به وفور و به صورت رایگان (با پوشش بیمه‌ای بالا) در اختیار بیماران قرار دارد و از نظر درمان نیز به روز هستیم.» به گفته او، زنان بیشتر از مردان به ام‌اس مبتلا می‌شوند؛ به طوری که به گفته اعتمادی‌فر، بیماری ام‌اس در زنان سه تا چهار برابر بیشتر نسبت به آقایان مشاهده می‌شود و حدود 75 تا 85 درصد از بیماران را زن‌ها تشکیل می‌دهند. سن شایع بیماران نیز بین 18 تا 40 سالگی است که پیک آن در اصفهان حدود 27 سال است. ابتلا به ام‌اس در افراد کمتر از 14 و بالای 55 سال به ندرت دیده می‌شود. استراتژی درمان بسیار مهم است و می‌تواند از تشدید آن جلوگیری کند. بیماران اما از نظر طول عمر مانند بقیه‌اند؛ برای مثال در اصفهان بیماری 82 ساله وجود دارد که از 10 سالگی به ام‌اس مبتلا شده است. مطالعات نشان داده که آمار مرگ و میر در این بیماران چشمگیر نیست و این بیماران نیز طول عمری مانند دیگران دارند. اما به هر حال از آنجا که دلیل ابتلای افراد به ام‌اس معلوم نیست، نمی‌توان گفت که این بیماری قابل پیشگیری است یا نه، اما با توجه به نقش ویروس‌ها به ویژه ویروس «اپشتین بار» (EBV) اگر در آینده نزدیک پروتکل‌های درمانی خاصی برای مقابله با این ویروس ایجاد شود، می‌توان از بیماری ام‌اس نیز جلوگیری کرد.

ایمان ادیب، متخصص نورولوژی و فلوشیپ ام‌اس و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان درباره آمار بالای ام‌اس در اصفهان معتقد است برای اینکه بگوییم کدام استان‌ها آمار بالاتری دارد، نیازمند پالایش آمار ثبت ملی ام‌اس هستیم تا متوجه شویم آیا شیوع ام‌اس در برخی استان‌ها بیشتر است یا به برخی از عوامل بستگی دارد مثلاً اینکه ممکن است این مسئله به دلیل وجود بیمارستان‌های تخصصی در اصفهان باشد که بیماران مبتلا از شهرستان‌ها یا استان‌های دیگر به آن مراجعه می‌کنند. تعداد بیماران مبتنی بر ثبت نام بر اساس محل سکونت آنهاست و آنچه شواهد نشان می‌دهد این است که استان اصفهان، مازندران و تهران نسبت به سایر استان‌ها دارای تعداد بیشتری از بیماران ام‌اس هستند. ممکن است در اصفهان ژن‌هایی وجود داشته باشد که برای ابتلا به بیماری مستعدتر باشند مثلاً در برخی شهرستان‌ها می‌بینیم که خانواده‌های مبتلا به ام‌اس بیشترند. یکی از فاکتورهایی که در بروز بیماری نقش دارد، آلودگی محیطی، ارتباط با فلزات سنگین و آلودگی‌های هواست که در شهرهای صنعتی مثل اصفهان که فاصله سکونت شهروندان تا مراکز صنعتی اندک است، احتمال دارد این موضوع در ابتلا به بیماری نقش داشته باشد.

او هم تأکید می‌کند شایعاتی که درباره خشکی زاینده‌رود یا استفاده از برنج لنجان و نقش آن در ابتلا به بیماری ام‌اس وجود دارد صحت ندارد:

«حتی در حد فرضیه نیز نمی‌توان آن را در نظر گرفت و هیچ شواهدی هم برایش وجود ندارد؛ در حالی که همه‌جای دنیا اثبات شده آلودگی هوا در محیط‌های صنعتی، همچنین چاقی در دوران بلوغ، در ابتلا به بیماری نقش دارد اما اینکه در اصفهان آیا بیماری پیک زده یا دارای آمار صعودی است نیاز به بررسی و مقایسه دهه‌به‌دهه دارد و نمی‌توانیم آن را به صورت سال‌به‌سال مقایسه کنیم مثلاً اگر درباره یک دهه اخیر صحبت کنیم، خواهیم دید که از نظر امکانات تشخیصی یا آشنایی پزشکان و حساسیت بیشتر شهروندان نسبت به بیماری افزایش یافته است؛ مثلاً پزشک برای موارد مشکوک خیلی زود ام‌آرآی تجویز می‌کند در حالی که شاید در سال‌های گذشته اصلاً ام‌آرآی در دسترس بیمار نبود. یا اکنون مراکز تشخیص افزایش یافته است و به همین دلیل بیماران بیشتری هم شناسایی می‌شوند. پس باید فاکتور سوگرایی زود هنگام را هم به این عوامل اضافه کنیم و بگوییم که اصفهان در حال تجربه کردن شرایطی است که نشان‌دهنده وضعیت خاص‌اش در بیماری ام‌اس است و آمار ابتلا در آن نسبت به دهه‌های قبل روبه افزایش است.»

ادیب می‌گوید که بسیاری از بیماران مبتلا به ام‌اس می‌گویند هزینه‌های تأمین دارو برای آنها کمرشکن است و توان تأمین آن را ندارند.

عبدالحسین هوشمند، مدیرعامل انجمن MS ایران هم درباره بحران دارو و بیماران خاص به خصوص بیماران ام‌اس پیش از این گوشزد کرده بود:

«وضعیت اقتصادی حاکم بر کشور موجب شده بسیاری از مشکلات در هم گره بخورند، یکی از مشکلاتی که بیماران ام‌اس دارند این است که برخی داروهای خارجی که مصرف می‌کردند از زمانی که مقرر شده است با ارزش نیمی تامین شود، به‌طورمثال مبلغ دارویی که ۸۵۰ هزار تومان بوده است به حدود ۸ میلیون تومان افزایش یافته یا دارویی که یک میلیون و ۷۰۰ هزار تومان بوده، اکنون ۹ میلیون تومان شده است. این باعث یک فشار روحی و روانی به بیماران ام‌اس شده است. در گذشته دسترسی به داروهای بیماران ام‌اس امکان‌پذیر نبود ولی اکنون به برکت داروهای تولید داخل، دسترسی به داروهای تولید داخل امکان دارد. متأسفانه بیماران ام‌اس توان تامین هزینه‌های داروهای داخلی را هم ندارند و انتظار بر این است که تامین داروها براساس بسته خدمت رایگان انجام شود.»

منبع | هم میهن

برچسب‌ها: [سلامت](#) [1]

[آلودگی هوا](#) [2]

[بحران آب](#) [3]

[زاینده رود](#) [4]